

Eurooppahallinto ja Suomi

Kirja-arvio teoksesta Viinamäki Olli-Pekka: Eurooppahallinto ja Suomi. Caudeamus, 2007.

Vihdoinkin Euroopan Unionista on julkaistu kirja, joka on ajankohtainen, selkeä ja havainnollinen. Olli-Pekka Viinamäen kirja on myös tasapainoinen ja kansantajuinen esitys EU:sta hallintotieteen näkökulmasta. Viinamäki on esimerkiksi minimoinut kirjassaan lyhenteiden käytön, joka tekee monen muun EU:ta käsittelevän kirjan vaikeaksi lukea.

Koska kirjoittaja kuvaa aihettaan objektiivisesti ja kiihkottomasti, kirjaa voivat lukea EU:n kannattajien lisäksi myös EU:n vastustajat. Kirja madaltaa ja tasoittaa ylimoitettuja odotuksia ja pelkoja. Viinamäen onnistuminen juuri näissä tarkoituksissa on kirjan paras anti.

Viinamäki aloittaa kirjansa tarkastelemalla EU:ssa vaikuttavia hallintokulttuureita, joita on neljä; mannereurooppalainen, anglosaksinen, välimerellinen ja pohjoismainen. Hän kuvaa jokaista yhtä tasapuolisesti syyllistymättä pohjoismaisen mallin paremmuuden korostamiseen, teko, johon pohjoismaiset yleensä sortuvat. Ainoa asia, joka herättää kysymyksiä, on ranskalaisen ja saksalaisen hallintokulttuurin yhdistäminen. On totta, että sääntely ja virkamiesbyrokraatia ovat tuttuja molemmissa maissa, mutta niiden välillä on myös huomionarvoisia laadullisia eroja mm. asioiden painotuksissa.

Viinamäki on toiminut viisaasti jättäessään pohdittamatta kuinka erilaiset hallintokulttuurit vaikuttavat ja aiheuttavat jännitteitä EU:n sisäisissä hallintokäytännöissä ja -prosesseissa. Vaikka asiaa on mielenkiintoista analysoida, siitä on tuskin vielä mahdollista sanoa mitään varmaa tai lopullista, koska näitä koskevat asiat ovat parhaillaan käynnissä. Tällä hetkellä näyttää, että mannereurooppalainen ja etenkin sen ranskalainen ulottuvuus olisi menettämässä asemiaan, mutta mille?

Viinamäki esittelee havainnollisesti Euroopan

Unionin keskeisimmät toimielimet, Euroopan Parlamentin, Eurooppa-neuvoston, neuvoston, komission ja asiantuntijavirastot. Viinamäki onnistuu kuvaamaan näiden instituutioiden perusideat, toimintatavat ja aseman kokonaisuuden osana. Uskon, että EU:sta täysin tietämätönkin lukija saa toimielimistä riittävän havainnollisen ja konkreettisen kuvan, tulos, johon vain asiansa tunteva ja hallitseva kirjoittaja pystyy. Selkeä kuvaus EU-asioiden hallinnosta Suomessa täydentää tarkastelua. Viinamäelle on annettava todellakin tunnustus taidostaan kuvata monimutkaisia asioita ymmärrettävästi.

Unionin toimialojen kuvaus on toteutettu samalla tavoin kuin instituutioiden esittely. On totta, että toimialoista olisi voitu kirjoittaa huomattavasti enemmän, mutta se olisi pakottanut kirjoittajan lukijoineen syvälle monien vaikeasti tulkittavien yksityiskohtien tielle. Kirjoittaja ei halua hukuttaa lukijoitaan faktoihin, vaan tarjota heille kuvauksen toimialojen perusideasta ja -tarkoituksesta.

Sektoripolitiikoista Unionin maatalouspolitiikka Viinamäen olisi ollut syytä tarkastella tehtyä laajemmin ja syvemmin kahdesta syystä. Näistä ensimmäinen on se, että maatalouden taloudellinen tukeminen vie suurimman osan EU:n budjetista. Toinen syy on maatalouden suhteellisen vähäinen osuus EU-maiden tuotannollisesta rakenteesta.

Euroopan Unionin päätöksentekojärjestelmän kuvaus on haasteellinen tehtävä, mutta Viinamäki onnistuu myös siinä kiitettävästi. Hän tarkastelee EU:n politiikan lohkoja ja Eurooppaoikeutta toimivallan määrittäjinä. Sitten hän analysoi päätösmenettelyä ja päätösprosessia. Näissä on kysymys hyvin monimutkaisista ja vaikeasti hallittavista kokonaisuuksista, mutta Viinamäki onnistuu kuvaamaan ne havainnollisesti ja selkeästi

sortumatta teknisen termistön hienouksiin.

EU:n talouden perustekijöiden kuvaaminen muodostaa kirjan viimeisen kokonaisuuden. Tämä on alue, jolla aiheeseen perehtymättömän ymmärrys voidaan helposti sekoittaa, mutta Viinamäki ei siihen pyri, vaan hän hoitaa myös talouden tarkastelun valitsemallaan vakuuttavalla tavalla. Uskon, että lukija saa myös taloudesta itselleen riittävän ja ymmärrettävän kokonaisku-
van.

Viinamäen kirja on ajantasainen, tasapainoinen ja ymmärrettävä kuvaus EU:n hallinnosta ja toiminnasta. Se on hyvä oppikirja, koska se antaa riittävät perustiedot Unionin hallinnollisesta ja taloudellisesta järjestelmästä. Viinamäkeä on syytä onnitella, sillä kunnollisen oppikirjan kirjoittaminen niin vaikeasta ja laajasta aiheesta kuin Euroopan Unionista on todella vaativa tehtävä. Kirjoittaja ei ole kuitenkaan ensimmäistä kertaa pappia kyydissä, vaan on tutkijan uransa aikana ehtinyt perehtyä aiheeseensa todella hyvin. Kirjaa voi suositella yliopistoista alkaen kaikille oppilaitoksille, joissa EU:a opetetaan ja tutkitaan. Kirjaa voi suositella luettavaksi myös maallikoille, jotka haluavat tutustua EU:n toimintaan.

Kirja täyttää kiitettävästi tavoitteensa eikä sen viaksi voida lukea sitä, että kirjassa ei käsitellä monia periaatteellisesti hyvin ajankohtaisia ja tärkeitä asioita ja kiistakysymyksiä. Näitä ovat mm. EU:n perustuslakia koskeva tapahtumaketju, EU:n laajenemisen aiheuttamat vaikutukset ja uudistuspaineeet ja vaatimukset lisätä demokratiaa EU:n päätöksenteossa. Palveludirektiiviä koskevien poliittisten kiistojen tuumailu vie ajatukset jäsenmaiden sisäisiin olosuhteisiin ja niiden heijastumiseen EU:n päätöksentekoon. Pohtimatta jää myös se, onko EU taloudellisen vapauden edistäjä, jollaisena sitä yleisesti pidetään, vai protektionistinen toimija niin sisä- kuin ulkosuhteissaan.

Risto Harisalo